

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Potentiaalisten ongelmien analyysi (POÄ)

Soili Martikainen ja Tiina Ranta
2020

Miksi riskienarviointi on tärkeää?

- ▶ Työnantajan velvollisuus
- ▶ Työtekijän etu ja oikeus
- ▶ Jokaisen pitää tuntea omaan työtehtäväänsä tai harjoitteluunsa liittyvät riskit
- ▶ Osa työhyvinvointia on turvallinen, hyvin suunniteltu työ
- ▶ Opiskelijan oikeus on saada tehdä työtä turvallisessa työpaikassa
- ▶ Työpaikan muilla työntekijöillä on oikeus tehdä työtä turvallisesti toimivien opiskelijoiden kanssa

Potentiaalisten ongelmien analyysi

- POA on suomalainen **vaarojen tunnistamis-menetelmä**
- POA tehdään pienryhmässä
- Analyysin toteutuksen edellytyksenä on, että organisaation johto antaa tukensa ja myöntää resurssit analyysin laadintaan.
- POA aloitetaan valitsemalla ja rajaamalla tarkasteltava kohde.
- Tarkastelussa ei etukäteen rajata mitään ongelmatyyppiä analyysin ulkopuolelle.
- Menetelmällä on mahdollista tunnistaa erityyppisiä ja eritasoisia ongelmia.

Tavoite

- Tavoitteena on löytää kohteen tai työtehtävän keskeisimmät ongelma-alueet sekä keskeisimpiin vaaroihin liittyvät onnettomuustekijät
- Ryhmitellään vaarat
- Muunnetaan vaarat riskeiksi
- Priorisoidaan riskit sekä ehdotetaan korjaavia toimia, vastuuhenkilöitä ja aikataulua

1. vaihe: Valmistelu

- Vetäjä valmistautuu POAan
 - Hän tutustuu olemassa olevaan aineistoon, kutsuu osallistujat pienryhmään sekä laatii avainsanaluettelon
- Pienryhmä päättää aluksi, miten valittua aihetta tarkasti ottaen käsitellään, keitä henkilöitä aihe koskee sekä myös määrittelee mahdollisen rajauksen
- Tarkasteltavan kohteen laajuudesta ja monimutkaisuudesta riippuen kohde voidaan jakaa pienempiin, erikseen tarkasteltaviin osiin.

2. vaihe: Hiljainen aivoriihi

- Jokainen kirjoittaa tunnistamansa vaarat kokonaisiin virkkein Post-it -lapuille ja kiinnittää laput muovitaskuun
 - Ensimmäisellä kierroksella max kolme lappua
 - Seuraavilla kierroksilla yleensä yksi lappu per kierros
- Laput kiertävät osallistujien välillä
 - Muiden kirjoittamien lappujen lukeminen auttaa yleensä löytämään uusia vaaroja
 - Vetäjä aktivoi aivoriiehen osallistujia esittämällä avainsanoja siinä vaiheessa, kun lappujen kirjoittaminen alkaa hidastua
- Hiljainen aivoriihi päättyy, kun uusia lappuja ei enää synny

LÄHTI
& LAHTI

Riskin suuruuden määrittäminen todennäköisyyden ja seurausten vakavuuden perusteella

Toden- näköisyys	Seurausten vakavuus			
	Heikoin haitallinen (1)	Vähe- välinen riski (2)	Vähe- välinen riski (3)	Kohtalainen riski
Hyvin epätoden- näköinen (1)	Heikoin riski	Vähe- välinen riski	Vähe- välinen riski	Kohtalainen riski
Epätoden- näköinen (2)	Vähe- välinen riski	Vähe- välinen riski	Kohtalainen riski	Kohtalainen riski
Todennäköi- nen (3)	Kohtalainen riski	Kohtalainen riski	Kohtalainen riski	Kohtalainen riski

10.10.2017

Esimerkki avainsanoista

Kohde	Asiat	Ilmiö / ongelma
Ihmiset	Opastus, vieraat, asiakas, uusi työntekijä, huoltomies	Sairaana, avunsaanti, kiire, ei paikalla, kielitaito, stressi, perehdyttäminen, rikos, huolimattomuus
Ympäristö	Liikenne, matkakeskus	Liikkuminen, pimeä, melu, häiriöt, vuoto, palo
Rakennukset	Oma, naapurit, varasto, työtila, julkiset tilat	Vuokrasuhde, vartiointi, valvonta, kulkijat, remontti, vika
Tiedonkulku ja tiedonhallinta	Puhelimet, sähköposti, astiantuntijat, arkistot, ohjeiden säilytys	Kiire, loma, poikkeustilanne, kielivaikeudet, luotettavuus, luottamuksellisuus, tärkeät tiedot, kriittiset viestit

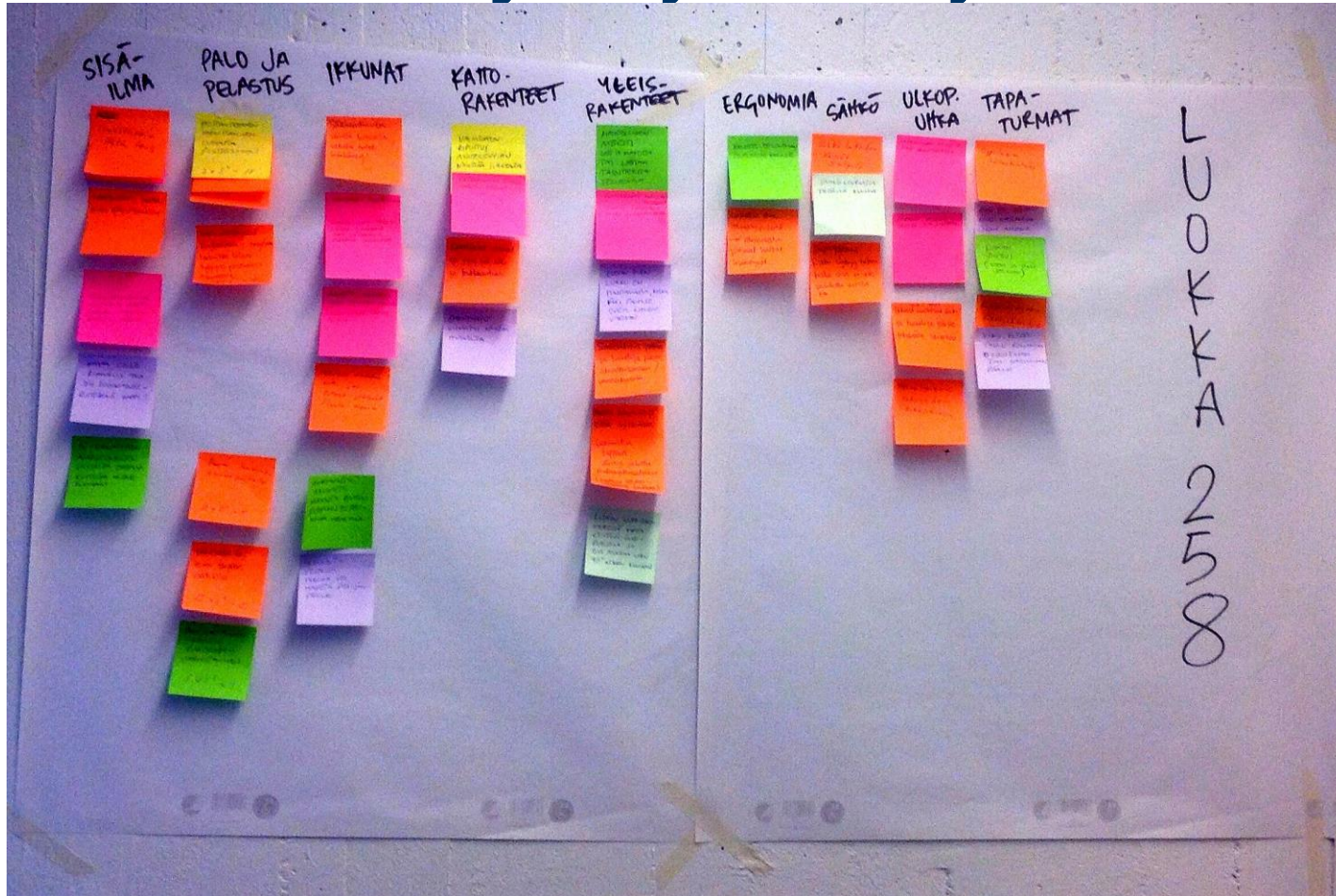
3. vaihe: Keskustelumuotoinen aivoriihi 1(2)

- Laput käydään yhdessä läpi ja varmistutaan, että ryhmän jäsenet ymmärtävät laput samalla tavalla
 - Lappuja saa täydentää, jotta niistä tulee entistä selkeämpiä
 - Jos mieleen nousee vielä uusia vaaroja, uusia lappuja saa myös kirjoittaa
 - Jos on kaksi tai useampi täysin samansisältöinen lappu, laitetaan nämä laput päällekkäin
 - Mitään lappuja ei saa heittää pois

3. vaihe: Keskustelumuotoinen aivoriihi 2(2)

- Samaa aihepiiriä käsiteltävät laput ryhmitellään yhteen
- Varmistetaan, että yhdessä ryhmässä olevat laput liittyvät toisiinsa
- Lopuksi tarkistetaan, onko jokin vaararyhmä toisen vaararyhmän syy tai seuraus ja ryhmitellään vaarat tällä tavalla
- Tuloksena syntyy ryhmitelty vaaraluettelo
- Seuraavaksi arvioidaan riskit ja sovitaan riskien hallintakeinoista
- Tulokset kirjataan POA-analyysilomakkeelle

Keskustelumuotoisen aivoriin tuloksena vaarojen ryhmittely

4. vaihe: Riskien arviointi

- Vaaroja, niiden todennäköisyyttä ja seurausten vakavuutta käsitellään järjestelmällisesti analyysityöryhmässä. Samalla täytetään analyysilomaketta.

	KOHDE:	Analyysin pvm:
	Laatijat:	Raportti:
	Sivu... ()	

Vaaraa aiheuttava tilanne	Seuraukset	Riskitaso	Nykyinen varautuminen	Toimenpide-ehdotukset/ <u>Lisäkysymyksiä</u>	Sovitut toimenpiteet	Vastuuhenkilö	Aikataulu	Tila

Tapahtuman todennäköisyys

Seuraus	Todennäköisyyden tunnuspiirteet
1 Hyvin epätodennäköinen	Tapahtuma, joka esiintyy harvoin tai epäsäännöllisesti.
2 Epätodennäköinen	Tapahtuma, joka esiintyy toistuvasti, muttei säännöllisesti.
3 Todennäköinen	Tapahtuma, joka esiintyy usein tai säännöllisesti.

Seurauksen vakavuus

Seuraus	Seurauksen vakavuus
1 Lievästi haitallinen	Tapahtuma aiheuttaa ohimenevän sairauden tai haitan. Esimerkkinä 3 päivän poissaolon työstä.
2 Haitallinen	Tapahtuma aiheuttaa suurempia tai pitkäkestoisempia seurauksia tai vaikutukseltaan lievempiä haittoja. Esimerkkinä 3-30 päivän poissaolon työstä.
3 Erittäin haitallinen	Tapahtuma aiheuttaa pysyviä tai palautumattomia vammoja. Esimerkkinä tapahtuma vaatii sairaalahoitoa ja yli 30 päivän poissaolon työstä.

Vaaroista riskeiksi, tapa 1

Riskin arviointi todennäköisyys - seurausten vakavuus -riskimatriisin avulla

- riski = tapahtuman todennäköisyys x seurauksen vakavuus²

Toden- näköisyys	Seurausten vakavuus		
	Lievästi haitallinen	Haitallinen	Erittäin haitallinen
Hyvin epätoden- näköinen	Merkityk- setön riski	Vähäinen riski	Kohtalainen riski
Epätoden- näköinen	Vähäinen riski	Kohtalainen riski	Merkittävä riski
Todennäköi- nen	Kohtalainen riski	Merkittävä riski	Sietämätön riski

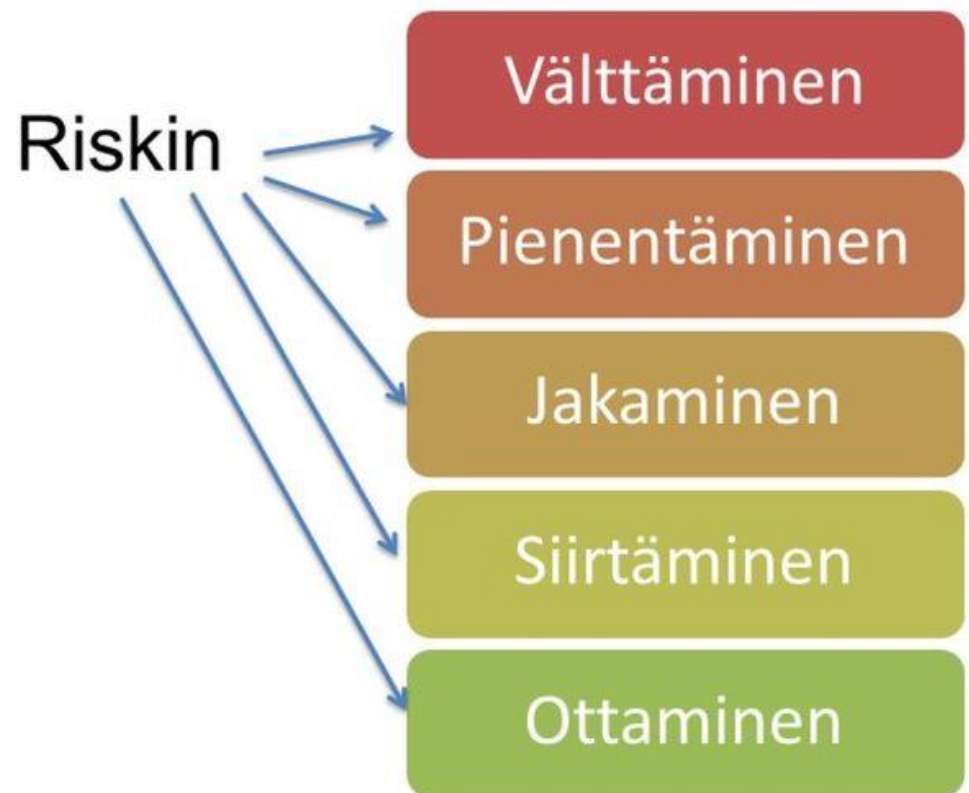
Vaaroista riskeiksi, tapa 2

Riskin arviointi vaaran hallinnan ja seurausten vakavuuden avulla

Vaaran hallinta/ esiintyminen	Mahdollisen seurauksen potentiaalinen vakavuus		
	Vähäiset	Haitalliset	Vakavat
Asia riittävästi hallinnassa/ Ongelmia ei ole esiintynyt	Merkityksetön riski	Vähäinen riski Seuraa tilannetta	Pieni riski Varmista, että ongelma pysyy hallinnassa
Hallinnassa on jonkin verran parannettavaa/ Ongelmia on esiintynyt	Pieni riski Seuraa tilannetta, toteuta helpot toimenpiteet	Kohtalainen riski Suunnittele ja toteuta toimenpiteitä	Suuri riski Suunnittele ja aloita toimenpiteet nopeasti
Hallinnassa on paljon parannettavaa/ Ongelmia esiintyy usein	Kohtalainen riski Suunnittele ja toteuta toimenpiteitä	Suuri riski Suunnittele ja aloita toimenpiteet nopeasti	Sietämätön riski Suunnittele ja aloita toimenpiteet välittömästi

5. vaihe: Toimenpide-ehdotukset

- ▶ Järjestelmällinen tarkastelu arvioinnin yhteydessä tai erillisessä kokouksessa riskikohtaisesti.
- ▶ Tuloksena saadaan lopulliset analyysilomakkeet

6. vaihe: Raportointi

Hyvän loppuraportti sisältää ainakin seuraavat seikat:

- ▶ Johdanto
- ▶ Tavoitteet ja rajaus
- ▶ Mahdolliset oletukset ja niiden perustelut
- ▶ Tarkasteltavan kohteen kuvaus ja osallistujat
- ▶ Lähtötiedot ja niiden lähteet
- ▶ Käytetyt analyysimenetelmät
- ▶ Tulokset vaarojen tunnistamisesta
- ▶ Käytetyt mallit, mukaan lukien oletukset ja tarkkuuden/riittävyys todentaminen
- ▶ Riskien suuruuden arvioinnin tulokset ja tulosten tarkastelu
- ▶ Johtopäätökset, suositukset
- ▶ Yhteenveto
- ▶ Käytetyt lähteet

Lähteet

- ▶ SRHY-Riskienhallinta. Potentiaalisten ongelmien analyysi
 - ▶ <http://www.pk-rh.fi/index.php?page=poa-analyysi>
 - ▶ <http://www.pk-rh.fi/uploads/poa-analyysi/poa-yleinen-avainsanaluettelo-tietokortti.pdf>
 - ▶ <http://www.pk-rh.fi/uploads/poa-analyysi/potentiaalisten-ongelmien-analyysi-tietokortti.pdf>
- ▶ Laitinen, H., Vuorinen, M. & Simola, A. 2013. Työturvallisuuden ja -terveyden johtaminen. Helsinki: Tietosanoma.